

COLOJRJEVE INFORMACIJE

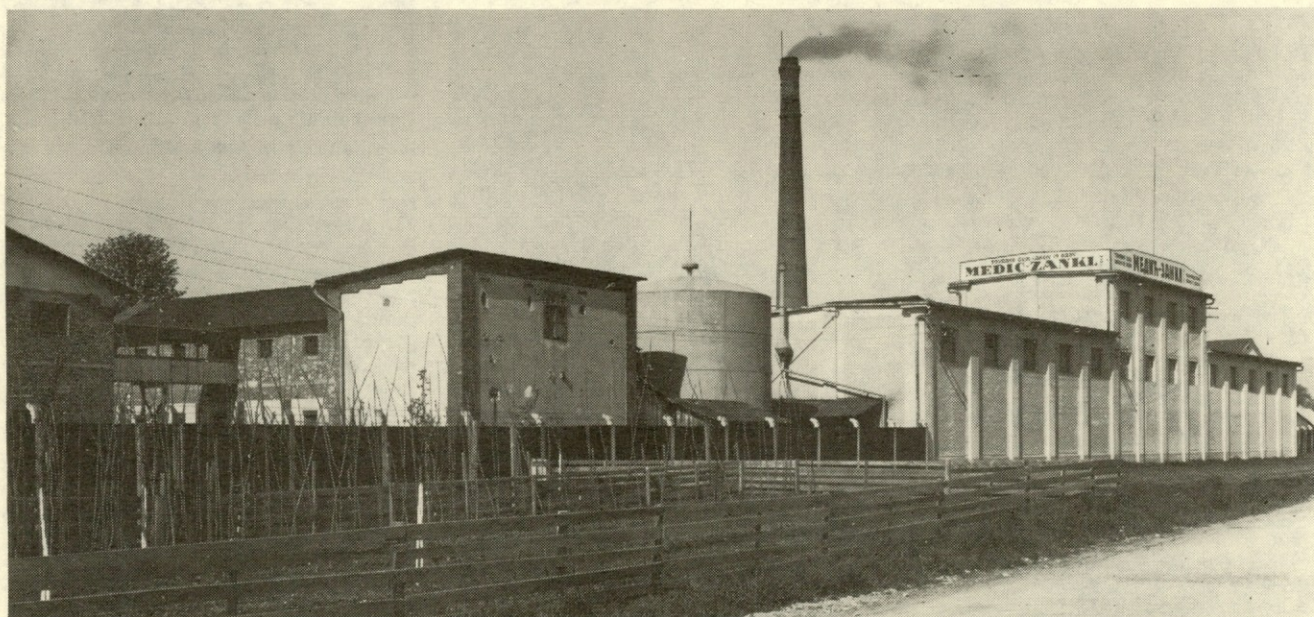
GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA COLOR MEDVODE

Leto XVII

FEBRUAR 1988

||263360

Št. 2 (182)

Jubilej »Colorja«

V letošnjem 1988. letu bomo obeležili 80-letnico obstoja tovarne »Color« v Medvodah. Leta 1908 je namreč Ljubljčan Franc Ivančič postavil temeljni kamen tovarni olja v Medvodah oziroma temeljni kamen bodoči tovarni »Color«. Pretežno večino te številke bomo zato posvetili temu jubileju, da bi se tudi mlajši bolj seznanili z začetki in razvojem naše delovne organizacije.

Začetek razvoja našega podjetja pa sega še bolj nazaj in to celo v leto 1832, ko je v Ljubljani začel izdelovati barve slikar in pleskar Adolf Hauptmann.

Ličarsko-pleskarske umetnosti Adolfa Hauptmanna je po silovitem potresu leta 1895 dalje razvijal njegov sin prav tako Adolf Hauptmann. Leta je v letu 1911 podjetje prodal graški firmi A. Zankl-Söhne, ki je imela v Grazu za tedanje pojme zelo moderno industrijo za proizvodnjo mineralnih sintetičnih barv ter oljnatih lakov. K

tej firmi je leta 1904 pristopil France Medič, leta 1919 po tako imenovani nacionalizaciji pa je prišlo do trojnega lastništva Medič, Rakovec, Zankl, ko je v podjetje pristopil še Ivan Rakovec, industrialec iz Kranja. Leta 1923 je podjetje kupilo medvoško tovarno olja, ki jo je, kot je bilo rečeno, leta 1908 postavil Ljubljčan Ivančič. Leta 1925 je postal Franc Medič izključni lastnik podjetja, kar je ostal vse do leta 1946.

Poglejmo si še nekoliko podrobneje historijat medvoške tovarne olja, ki je v poznejšem razvojnem procesu prevzela dediščino celotnega podjetja.

Kakor so že marsikatero kmetijo veseljaški gospodarji pognali po grlu ali za kvartopirski dolg zaigrali kravo ali junca, tako je tudi France Ivančič svojo prvo investicijo zaigral za kvartopirskim omizjem. Po treh letih je oljarica prišla v roke nekega Nemca Hutterja, nič bolj srečnega lastnika. Obrat je imel dve hidravlični stiskal-

nici za stiskanje oljnega semena, povezani s parno lokomobilom in pomožnim Dieslovim motorjem. Zaposlenih je bilo vsega okoli dvajset delavcev in še teh je bilo sčasoma vedno manj, saj Hutterju ni in ni šlo od rok. Hutter je do kraja obupal in po dveh letih nesrečnega lastništva premoženje prodal zagrebškemu trgovcu, čigar ime ni ohranjeno. Ljudski rek, da gre v tretje rado, se je uresničil tudi tokrat in »oljarica« je po kratkem letu dni vnovič menjala gospodarja, prišla je v okvir podjetja, ki so ga tisti čas sestavljali, kakor smo že omenili, France Medič, Ivan Rakovec in avstrijski kapital A. Zankl-Söhne.

(Nadaljevanje na 3. strani)

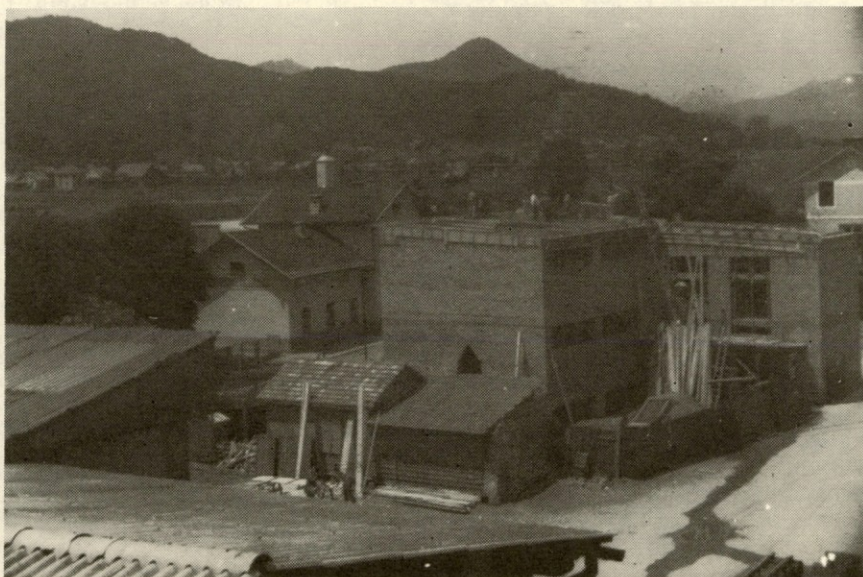
80

003305

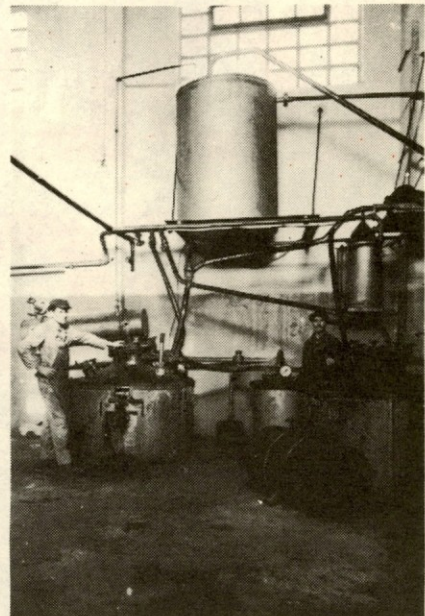

Na fotografiji iz leta 1929 so v zadnji vrsti Alojz Ferbar, Franc Okršlar, Janez Barbo, Franc Vehovec in Vinče Arčon, v tretji vrsti Mica Gerjevič, Jakob Kopač, »Matišetova« Mici, Mici Peternel, Rezka Bogataj, Pepca Šink in Janko Cegnar, v drugi vrsti Mici Kopač, Ančka Založnik, Francka Novak, Julka Založnik, Angela Bečan in Rozi Bogataj ter v prvi vrsti Janez Jenko, Ivan Založnik in Ivan Peternel

1959 – skladišče gotovih izdelkov

COLOR 2

Črna kuhinja pri »Zomarjevih« kotlih
Ivan Založnik in Anton Mihovec

COLORJEVE INFORMACIJE številka 1 (181) leto XVII, januar 1988. Izdaja jih organizacija združenega dela Color Medvode, vsak mesec v nakladi 850 izvodov. Glasilo ureja uredniški odbor: Marko Ažman, France Erman, Milena Kržin, (odgovorna urednica), Franci Rozman (glavni urednik) in Janez Žerovnik. Fotografije Franci Rozman. Tisk AERO Celje, TOZD Grafika. Rokopisov ne vračamo. Po mnenju Sekretariata za informacije pri Izvršnem svetu Skupščine SRS št. 421-1/72 je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Jubilej »Colorja«

(Nadaljevanje s 1. strani)

Delovno področje je zajemalo ljubljansko centralo, obrat v Medvodah in obrat odkupljenega mlina »Bistra« v Domžalah, kjer je tekla proizvodnja suhih barv in škroba. Slednjega so kupili leta 1924, po smrti Ivana Rakovca, ko se je lastništvo omejilo na Mediča in A. Zankl-sinove. Leta 1926/27 so odpovedali sodelovanje avstrijski sodelastniki, ki so računali, da bodo z izplačili povečali svoja lastništva v Gradu.

V medvoški tovarni je podjetje predelalo nekaj sto vagonov oljnega semena na leto. Iz olja so kuhali firmež in oljnate barve ter lake v najrazličnejših variantah. Ostanek lanenega semena pa so v obliki lanenih pogač razprodajali delno doma, približno 100 vagonov letno pa je šlo v izvoz. Za industrijo, predvsem za lesno, so izdelovali nitrocelulozne lake vseh vrst, dalje so dobavljali acetilcelulozne lake za aeronavtično industrijo in hkrati seveda različne oljnate barve.

Leta 1922 je zrasla stavba nekdanje sinteze, skladišča in nitro oddelek. Leta 1925 se je v obratu pojavilo sedem novih strojev za stiskanje semen. Dve leti pozneje je začela proizvodnja očetne kisline in leto nato še proizvodnja cinkovega belila. Leta 1933 je zraslo današnje upravno poslopije.

Nič manj ni bil razgiban domžalski obrat, ki so ga iz leta v leto razširjali. Leta 1930, ko so odkupili mlin »Bistra«, je bilo zazidanih 700 m² površine s 45 KS in 12 delavcev, medtem, ko je do začetka druge svetovne vojne naraslo na več ko 4000 m² s 300 KS in 110 delavci. V letu 1934 so začeli proizvajati krompirjev škrob in leta 1935 izdelovati razne škrobove derivate; med njimi je omeniti nadomestek za gumirabikum, ki je prihajal na trg pod imenom »jugoslavicum«. Leta 1936/37 pa je začela proizvodnja lito-pona, tega nepogrešljivega artikla barvne industrije.

Tako je podjetje združevalo dovolj različno dejavnost, potrebno hkrati za spremljanje celotnega proizvodnega procesa, od surovine pa do premaza. Zagotavljalo je okoli 2600 ton premazov na leto, in sicer v letih od 1938 do 1940 950 ton lanenega tehničnega olja in okoli 2000 ton oljne pogače. V času druge svetovne vojne je okupator demontiral vrsto naprav, tako da je podjetje moralo opustiti izdelavo nekaterih izdelkov.

Leta 1945 do 1946 so prenesli osredno dejavnost podjetja v Medvode, obrat v Domžalah pa se je osamosvojil kot Kemična tovarna Domžale. Od 22.

novembra 1946 leta je podjetje poslovalo pod nazivom Tovarna olja in firmeža, Medvode, sedanji naziv »Color« pa je dobilo z registracijo dne 6. junija 1952. Leta 1949 se je »Color« združil s tovarno lakov »Helios« Domžale, ki je prevzela dediščino nekdanje tovarne »Marks«. Prizadevanja za enotni proizvodnji program za lažje doseganje planskih nalog se niso uresničila zaradi administrativno izvedene fuzije, zato je prišlo že leta 1952 do ponovne odcepitve.

Karakteristična smer povojne proizvodnje se je izražala v osvajanju sodobnih tehnoloških postopkov in prehajanju na čisto barvarsko področje. Opustili so predelavo oljnega semena, proizvodnjo olja in drevosana, preparata za uničevanje ameriškega kaparja in proizvodnjo steklarskega kita. Težišče se je preneslo na proizvodnjo oljnih in sintetičnih barv, lakov in emajlov, specialnih premaznih sredstev za potrebe industrije, železnic in ladjedelništva.

Podjetje »Color« se je srečalo z nešteti težavami, predvsem zaradi iztrošenega in amortiziranega strojnega parka, zaradi česar je bilo težko dohajati hitro naraščajoče potrebe. Zaradi vse večjih težav je bila edina trajnejša rešitev temeljit rekonstrukcijski načrt.

Leta 1957/58 je podjetje kupilo vrsto novih strojev, med katerimi velja omeniti predvsem valjčne stroje, cen-

položaj ni dovoljeval širokega investiranja, zato se je DS odločil, da rekonstrukcijo in razširitev podjetja izvede v etapah, ustrezno razpoložljivim sredstvom. Na obstoječi lokaciji ni bilo več prostora za postavitev zgradbe za obrat proizvodnje alkidnih smol, zato se je poiskala nova lokacija in to je ta, kjer stojijo danes naši novi proizvodni obrati v Preski.

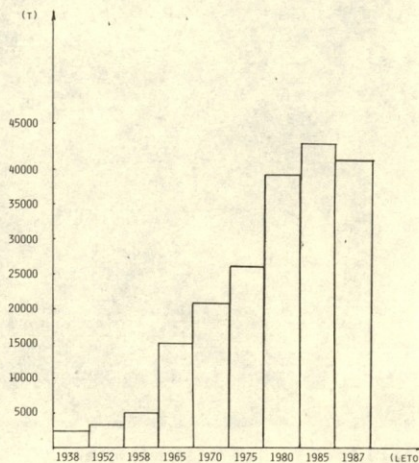
Z izpopolnjenim strojnimi parkom in izboljšano tehnologijo se je že leta 1965 dvignila proizvodnja v stari tovarni na 11 tisoč ton. Kljub zvišani proizvodnji pa so bili odjemalci vedno bolj nezadovoljni zaradi nepravilnih dobav, ker je bila takratna proizvodnja že v naprej razprodana in razdeljena. Ob obravnavanju tega problema se je leta 1966 DS odločil za revizijo investicijskega programa in glavnih projektov. Sprejet je bil koncept izgradnje nove tovarne na novi lokaciji v Preski. Ta odločitev se je razlikovala od prejšnjega sklepa rekonstrukcij po tem, da se je prekinilo z obnavljanjem stare tovarne, ki se ni mogla več razvijati zaradi stisnjenosti med cesto in železniško progo. Investicija je bila končana 27. 11. 1970. Kasneje se tovarna prostorsko ni več bistveno povečevala, opravljeno je bilo še več izboljšav, dočelav, predelav, nabavljena nova oprema itd. Tudi organizacijsko se je podjetje še spreminjalo do enovite delovne organizacije, ki posluje od 1. 1. 1987 dalje.

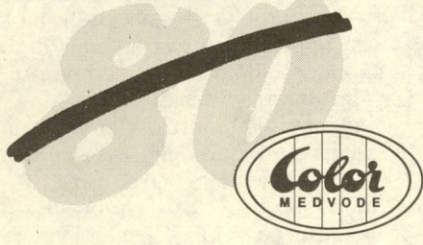
FIZIČNI OBSEG PROIZVODNJE

Leto	Fizični obseg proizvodnje v tonah	Prodaja v tonah	Povpreč. štev. zaposlenih
1965	15.146	10.610	311
1970	22.529	16.441	441
1975	26.609	19.788	570
1980	38.988	29.805	660
1985	43.548	34.864	666
1987	41.115	32.728	678

trifugalne naprave ter v novi zgradbi montirane naprave za proizvodnjo alkidnih smol. Pomembne korak naprej v rekonstrukciji tovarne je bil storjen s preselitvijo obrata za proizvodnjo nitroceluloznih lakov v Rakovnik. S tem je bilo rečeno požarno-varnostno vprašanje ter ustvarjena možnost za povečanje proizvodnje.

Jeseni leta 1962 je bil izdelan investicijski program z idejnimi projekti za rekonstrukcijo tovarne. V tem investicijskem programu je bila predvidena rekonstrukcija vseh obstoječih proizvodnih objektov, tako, da bi po 3 letih investiranja dosegli kapaciteto 20 tisoč ton proizvodnje. Takratni finančni

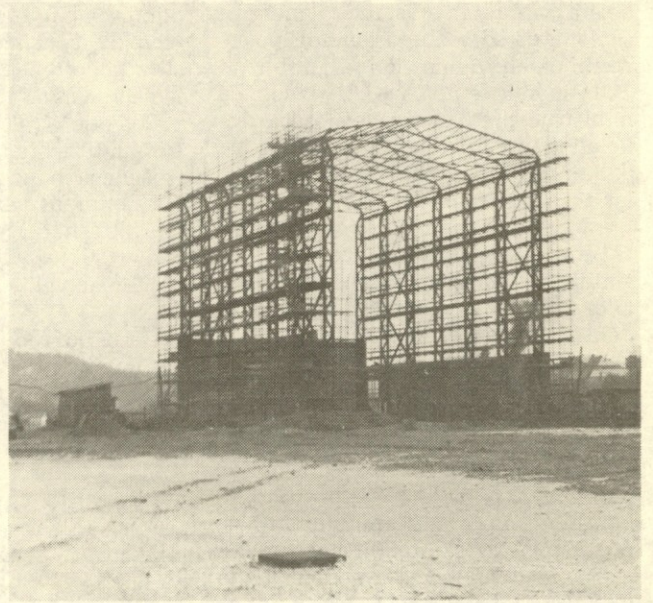

Udeleženci občnega zbora gasilcev – 28. oktobra 1956

1932 – Ivan – Janez Merjasec pri destilacijski peči cinkovega belila

April 1967 – graditev nove tovarne

April 1967 – detajl iz stare tovarne

1932 – Ivan Založnik pri delu

Zapisali so

1. Kaj pravi o Medičevi tovarni KRAJEVNI LEKSIKON DRAVSKE BANOVINE (izdala zveza za tujski promet za Slovenijo leta 1937):

Obrat v Medvodah je elektrificiran, ima 15 motorjev s skupno 170 HP. Fabrikacijska oprema je moderno urejena z vsemi stroji za predelavo lanenega semena, fabrikacijo lanenega olja in kuhanje lanenega firneža. Obrat v Domžalah razpolaga s 100 HP ter popolno opremo za izdelovanje suhih barv. Obrat v Ljubljani ima 17.5 HP. Tu se proizvajajo oljate in emajlno lakaste barve, steklarski kit, pasta za parkete in podobno.

Večino surovin nabavlja tvrdka v domači zemlji, nekaj pa tudi iz inozemstva, letno porabi do 600.000 kg zemlje, barita in krede, 4 mil. kg krompirja, 3.5 mil. kg lanenega semena, 170.000 kg sirovega cinka, 40.000 kg razne smole, 30.000 kg topil za lake in 5000 kg raznih kemikalij.

Večina izdelkov se plasira v državi. Izvažajo pa v Avstrijo in Nemčijo ca. 200 vagonov lanenih tropin in v Turčijo 1 vagon dekstrina.

Število zaposlenih: v Medvodah 32, v Domžalah 53, v Ljubljani 34, skupaj okoli 130 nameščencev in delavcev.

2. Pri zbiranju zgodovine Colorja smo našli tudi rokopis z naslovom »Podatki o zgodovini Colorja«, ki so bili zabeleženi v razgovoru s tov. Založnikom Johanom (Ivanom).

Založnik Johan je začel delati v Medičevi tovarni leta 1928 kot delavec, potem pa je napredoval v predelavca in končal kot vodja obrata kuhinje. Že pred njim pa je od vsega začetka v tovarni delal njegov oče.

Nekaj »ocvirkov« iz zapisa:

* Ko so tovarno kupili Medič, Zankl, Rakovec, so takoj razširili proizvodnjo. Poleg olja so proizvajali firnež, lake v odprtih kotlih brez ventilacije. V začetku je bila proizvodnja nizka. Kvaliteta in asortiman sta dokaj hitro napredovala, predvsem po zaslugi strokovnjaka dr. ing. STRCELBBBA, ki so ga dobili iz Nemčije. V Medvode je prihajal 3 leta in sicer občasno po dva meseca.

* Med NOB, vse do leta 1945, je bil lastnik in upravljalca te firme Medič. Nekaj let po osvoboditvi je napravil samomor.

3. UTRINKI IZ KNJIGE PISATELJA Antona Ožbolta »UTRINKI IZ PODZEMELJA« (Založba Borec 1979)

* Medičevo podjetje je bilo na zelo dobrem glasu, zato je imel tudi zelo dobre kupce – vojsko, železnico in druge. Pogosto je večje odpreme blaga vodil sam, saj se pri njem ni smelo nikjer zatakni.

* Franc Medič je dal večkrat sklicati vse delavce in pomočnike na dvorišče svojega trgovskega podjetja na Resljevi cesti v bližini Zmajskega mosta. Stopil je prednje in odločno govoril, tudi vpil. Delavci so ga resno poslušali. Po takih »pridigah« je delo teklo kot namazano.

* Eden Medičevih pomočnikov, Milan ŠKERLEVAJ – prvi delegat te firme po osvoboditvi, med NOB pa vodja Centralne tehnike KPS, se Mediča takole spominja:

»Ta mož je znal izvrstno gospodariti, delati, organizirati in z vsako stvarjo varčevati. Znal je spremljati spremembe na trgu in je imel posluš za potrebe kupcev.«

VABIMO VSE, KI IMATE O ZGODOVINI COLORJA KAKRŠNEKOLI DRUGE PODATKE, SLIKE ALI ZGODOVINSKE ZNAMENITOSTI, DA SE NAM OGLASITE.

* Medič je dobro poznal razmere med delavci in njihovo hrepenenje za boljšim zaslužkom, ki ga jim je za opravljeno delo tudi priznal. Dajal jim je celo trinajsto plačo, ki je bila tedaj redkost. Vendar je imel vse preračunano. Nikogar ni smel videti v brezdelju. Če je kdo »zabušaval«, mu je hitro našel delo. Kadar v trgovini na debelo niso bili najbolj zaposleni, je kar planil nanje: »Dela nimate, marš v maloprodajo streč stranke!« In mahoma je iz skladišča hušknila gruča pomočnikov ter odhitela za prodajne pulte na drobno.

* Medič je izgoreval v delu, organiziranju in kopičenju bogastva, da bi se povzpel še više. V večernih urah, ko so njegovi ljudje že dolgo počivali, je v Medičevi sobi še gorela luč. Sedel je za delovno mizo, ugibal, razmišljal, snoval načrte, pisal, zjutraj pa je bil med prvimi na delu.

* Mnogi pomnijo, da je bil Medič zaveden patriot. Tudi med NOB ni imel nobenih pomislekov glede sodelovanja z OF in je z njo aktivno sodeloval.

* Usoda Mediča po osvoboditvi je bila klavna. Leta 1946 je bilo z nacionalizacijo podržavljeno tudi Medičevo podjetje s tovarno in trgovinami. Zdi se, da je bil Medič, čeprav narodno zaveden, preveč razredno ponosen kapitalist, in zato tembolj prizadet.

Nič se ne ve, da bi mu ponudili kakšno službo v njegovem prejšnjem podjetju, zakaj mlada ljudska oblast je bila previdna pred bivšimi kapitalisti. Vendar brez dela ni ostal.

Začel je znova, od začetka. Ljubljanci so ga videli na tržnici prodajati celo ribe.

KAKO JE RASLO ŠTEVILO DELAVCEV V »COLORJU«

1918. leta	12 delavcev
1938. leta	175 delavcev (celotno podjetje Medič)
1952. leta	89 delavcev
1957. leta	153 delavcev
1967. leta	346 delavcev
1977. leta	593 delavcev
1987. leta	688 delavcev

DIREKTORJI »COLORJA«

Pred vojno	PIBERNIK vodja obrata Medvode
1945	Dr. GOLJAR Srečko, ŠKERLEVAJ Milan
1946–1947	prof. LIČAN Vladimir
1947–1949	JUVAN Ludvik
1949–1965	KLANJŠEK Jože
1965–1977	GABRIJEL Miloš
1977–1983	HLADNIK Milivoj
1983–1985	KOPROL Mario
1986	JEREBIC Rihard

RAZPIS ZA NAJBOLJŠO DOMISLICO

Že v prejšnji številki smo vas povabili, da sodelujete v našem časopisu z kratko domislico, dogodkom, karikaturou na temo: življenje in delo v Colorju. Sestavek naj bo kratek, napisan v kakršnikoli obliki.

Najboljše tri prispevke, ki bodo prispeli do 15. marca bomo nagradili s

1. Colorjevo majico
2. 31 Lesola
3. Etui za tekoči račun

PREDSTAVLJAMO VAM PREDSTAVNIŠTVO REKA

Predstavništvo Colorja na Reki deluje v strogem centru mesta v Splitski ulici št. 2, v bližini avtobusne postaje in obale. Prostore ima v veliki poslovni zgradbi, ki je bila renovirana pred letom in pol.

V predstavništvu delajo:

Žgur Vojislav, vodja predstavništva
Jadrić Milan, komercialno tehnični predstavnik

Maletić Emilija, tajniška opravila
Rakovec Josipa, čistilka (polovični delovni čas)

Katić Željko, inšpektor ladijskih barv s sedežem v Splitu

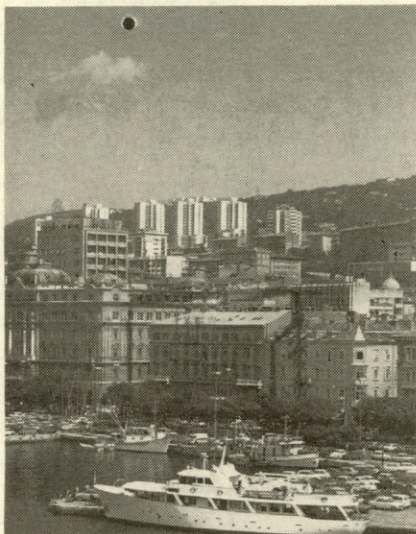
Ožanić Saniša, inšpektor ladijskih barv s sedežem v Puli.

Predstavništvo Reka kot podaljšana roka matične hiše pokriva teren ob obali, vse od Izole do Hercegnovega v Črni gori, celo Istro, Gorski kotar do Ogulina, Liko do Gospića, Dalmatinsko zagoro in otoke. Na tem področju je povpraševanje po naših izdelkih zelo veliko, kar tudi opravičuje obstoj predstavništva, čeprav bi večje število zaposlenih v predstavništvu prav gotovo še povečalo možnosti prodaje. No, kljub temu smo v letu 1987 začrtani plan popolnoma uresničili, celo več, bil je presežen – prodali smo 2400 ton naših izdelkov. Posebno smo lahko zadovoljni s prodajo izdelkov za lesno in kovinsko industrijo, smol in široke potrošnje. Trudimo se biti stalno na terenu, vzdrževati kontakte s kupci, zato redno mesečno odhajamo na teren, da bi čimbolje ustregli zahtevam naših rednih in drugih potencialnih kupcev.

Predstavništvo obstoja na tem področju od leta 1952, zato smo že precej poznani in se kupci mnogokrat obračajo na nas tudi sami, seveda predvsem v zvezi s problematiko naših izdelkov.

V zadnjem času precej sodelujemo v ladijskem programu z našim inozemskim partnerjem »JOTUN-om« iz Norveške. Tako se po nekajletni pavzi zaradi prekinitve z »INTERNACIONALOM« spet pojavljamo v ladijskem programu, neodvisno od že obstoječega za Vojno mornarico. V zvezi s tem smo že sklenili nekaj poslov, predvsem posel v Ladjedelnici »3. maj« na Reki, kjer smo podpisali pogodbo za dobavo barv za tujega lastnika »SCORPIO« iz Monaca. Skupna količina barv za eno ladjo je 85.000 litrov barve, kar je interesantna količina. Dela na teh objektih so v teku, tako da je bila 28. 12. 1987 že

splovljena prva ladja. Seveda smo na teh objektih prisotni tudi z našo inšpekcijo, vzpostavljeno pa je tudi dobro sodelovanje z vsemi drugimi izvajalci na tej ladji, s čimer si ustvarjamo

dober renome. Na ta način bomo tudi lažje prišli do naših potencialnih kupcev, tako naših prevoznikov Jugolinije Rijeka, Lošinjske plovitbe Mali Lošinj, Splošne plovbe iz Pirana, Jadrolinije Rijeka itd., kakor tudi tujih.

Predstavništvo Reka kot tudi naša organizacija si vsekakor prizadeva razširiti tržišče in povečati obseg poslov. Zadolžitve so res velike, je pa zadovoljstvo ob sklenitvi uspešnega posla toliko večje.

Sodelovanje pa razširjamo tudi z ostalimi ladjedelnici. Tako smo v Ladjedelnici Split dobili štiri objekte, ki jim bo sicer material zagotovil naš inozemski partner, vendar so tudi izgledi, da se jim pridružimo. Menimo, da je to tudi za nas zelo pomembno, ker v ladjedelništvu nekaj pomeni le »ime«. Žal ta prodor na področje ladjedelnitva ne bo povsem tudi komercialno uspešen, kar pa je na startu težko pričakovati.

Vsi ti ohrabrujoči poslovni uspehi v letu 1987 nas navdajajo z optimizmom tudi za naprej, računamo še na boljše poslovne rezultate in obljublamo, da bomo kljub težavam, ki nas spremljajo, dali vse od sebe, da bi dosegli še večje uspehe.

Vojislav ŽGUR
Milan JADRIĆ

Sejem bil je živ . . .

tako si običajno šaljivo izposodimo verze dobro znane slovenske pesmi, ko pričnemo pripovedovati, kako smo trgovali. Letos, v četrtek 27. januarja je v Colorju proti koncu dopoldanske izmene tudi res bilo tako – imeli smo interno licitacijo. Lep, sončen dan z neobičajno visoko dnevno temperaturo in seveda tudi brez snega je bil kot nalašč primeren za izvedbo naše akcije.

Objavo o interni licitaciji, ki je obsegala seznam predmetov, izklicne cene, datum in kraj licitacije ter pogoje zanjo so lahko vsi delavci prebrali na oglasnih deskah, sicer pa so jo lahko prebrali tudi ob uživanju hrane, ker so na jedilnih mizah ležali primerki te objave.

Dve uri pred pričetkom licitacije so lahko interese predmete pogledali in položili kavcijo v 20 % vrednosti predmeta, za katerega so se odločili. Budno oko pravnice Dragice je spremljalo postopek, medtem ko sta Marinika in Barbka hoteli vpisovati interese, pobirati in prešteti vplačane kavcije. Nekateri so prihajali šele zadnji hip, tako da se je ura začela pomikati proti 13.30. Manjša zamuda je stopnjevala nervozo potencialnih kupcev, ki so se zbirali v krogu pred staro sintezo v Medvodah, vmes pa so bili tudi »firbci« in navijači.

Končno je vodja licitacije Andrej – prekaljen na tem področju, stopil v sredino med bodoče kupce, povedal postopek, kako se bo dražilo, in že je licitacija začela.

Najprej se je licitiralo razne namizne pisarniške stroje: pisalne stroje in računalnike – električne in mehanske.

Interesenti so za vsak stroj posebej pristopili k licitiranemu stroju, dokazali da so vplačali zanj kavcijo in vodja licitacije je prebral izklicno ceno. Že v naslednjem trenutku je bila cena višja, nato pa se je kar zviševala, saj so se interesenti spustili v pravo tekmo, kdo bo tisti, ki bo prišel do zelenega stroja. Vmes je bilo slišati le glas vodje licitacije in novo ceno ter: prvič, drugič, tretjič in že je bila postavljena nova, višja cena.

Zagrizenost in trma je pri marsikaterem interesentu priplavala na površje. Človeka vse skupaj potegne v svoj vrtinec, pa še zabava se ob tem. Posebno zanimivo je, če sodelujejo še navijači, ki te bodrijo, da pri zvišani ceni ne odstopiš. Takšno hazarderstvo je včasih tudi nevarno, saj te zanese in po precej višji ceni, kot je bila izklicna,

(Nadaljevanje na 7. strani)

PRIŠLI – ODŠLI V LETU 1987

PRIŠLI

kupiš star predmet, ki ga v bistvu posebno ne potrebuješ. Včasih se ti določen predmet lahko tudi prehitro izmuzne iz rok, zato ga pa dobi drugi po višji ceni.

Nekaterim se je kar na obrazih in svetlečih očeh videlo, kako se jim je telesna temperatura dvigovala. Med stroji so bili tudi takšni, z zelo dolgo življenjsko dobo, skoraj muzejski primerki. Zanje ni bilo tekmecev, zato jih je novi lastnik dobil po nizki izklicni ceni.

Nato je bila na vrsti oprema iz adaptiranega počitniškega doma v Crikvenici, bivšega samskega doma ter oprema iz sejne sobe ter nekaterih pisarn. Najprej so bili na vrsti najmanjši štirinožni tapecirani stolčki, tako imenovani taburejčki. Nato je dvignil temperaturo tekmič stari leseni obešalniki. Podobne izvedbe je sedaj mogoče videti v kakšnih lokalih, ki so opremljeni v rustikalnem slogu. Zaradi velikega zanimanja je končno dosegel precej visoko ceno, ki jo je morala plačati pač najbolj zagrizena tekmica. Toda hazard je hazard. Nič bolje ni bilo s pisalnimi mizami, saj je bila tudi tam konkurenca velika. Še posebno zabavna je bila borba za staro, toda normalno delujočo belo medicinsko tehtnico. Zmagovalec, ki si jo je pridobil z višanjem cene, ima dober posluš tudi za druge različne starinske predmete.

Tam, kjer je bilo zanimanje manjše in je bil le en sam kandidat, je lahko kupil predmete najceneje – kar po izklicni ceni. Bolj malo je bilo zanimanja za podboje oken in vrat, nočne omariče, rolo omaro, steno z obešalnikom, jogije, stare preproge, topli pod... Nekateri od teh stvari so ostale neprodane, zato njihova usoda še ni dovolj jasna. Morda bodo romale tudi na smetišče, ali pa jih bomo skušali ponuditi na drugi licitaciji oz. razprodaji.

Za vsako pripravo licitacije je potrebno vložiti ogromno naporov. Vse predmete, ki so na žalost »spravljeni« v različnih kotih po tovarni, tako da se na njih dela celo škoda, je treba fizično pregledati, oceniti in nato speljati celoten postopek odpisa administrativno. Nato se šele prične postopek z licitacijo: razpis, izbira primernega prostora, organizacija transporta...

Pred licitacijo in po njej je dela več kot preveč, toda konec dober, vse dobro.

Komisija za odpise osnovnih sredstev in drobnega inventarja je skupaj z licitacijsko komisijo odprodala predmete, ki so bili v tovarni kamen spotike, posameznikom pa bodo predmeti v preurejeni in popravljene obliki lahko še dolgo dobro služili.

T. G.

PRIŠLI

Jože Čufar
Jože Rihtaršič
Jernej Hočevar – pripravnik
Bojan Dobnikar
Marjan Jenko – pripravnik
Tadeja Jamnik – pripravnik
Marica Antolović
Ciril Burgar
Milorad Gluvić
Ivan Vodnik
Vahida Avdić
Marjan Rak
Azem Smajli
Tomaž Škulj
Franc Kralj
Anica Deželan
Stjepan Sokač
Stipo Radeljak
Janja Klevže
Fatime Budimlič
Pejo Mijatović
Ivo Mijatović
Helena Pintar
Jožica Zaletelj
Marko Trampuž
Zdravko Golub
Milan Jadrić
Vilko Novak
Dušan Merlini
Bogdan Ovuka
Tatjana Rozman
Roman Pestotnik
Antonija Ogris Knific
Jože Emri
Željko Đurić
Marinka Košir – pripravnik
Bojan Škulj
Jože Štrukelj
Žarko Lozar
Nuša Gantar
Irena Šarić – pripravnik
Andrej Jamnik – pripravnik
Sakib Nožinović
Elizabeta Šušterič – pripravnik
Ivan Šafarić
Ivo Ivačić – pripravnik
Marija Drnovšek – pripravnik
Bernarda Kršinar – pripravnik
Karmen Šmid – pripravnik
Marko Tomašič
Gizela Kurboš – pripravnik

Iz skladišča prostori za računovodstvo

Že v začetku oktobra 1987 je bila na DS podana informacija o preureditvi zgornjega nadstropja skladišča gotovih izdelkov v prostore za računovodstvo. V novembru so bili dokončani vsi projekti ter pripravljene pogodbe za izvajanje del.

Zaradi dobro znanih ukrepov ZIS se je Color znašel v situaciji, da smo morali vse sile in sredstva usmeriti v reševanje poslovnega rezultata za leto 1987, ne pa pričenjati z novimi vlaganji. Zato smo nadaljevanje aktivnosti na preureditvi ustavili za nedoločen čas.

Ingrid Bordon – pripravnik
Marko Mrgole – pripravnik
Mirsada Šišić
Vlasta Mekiš
Marko Zupan – pripravnik
Franc Krajnc
Mirjana Bajić – pripravnik
Jelena Kobi – pripravnik

ODŠLI

Emil Perić – smrt
Mirko Štaka
Zvonko Bregar
Stanislav Žagar
Jože Štrukelj
Zdravko Golub
Ivana Petelinkar – upokojitev
Asja Slabe
Marjan Grašič
Franc Eržen – smrt
Marija Jesenovec
Marko Aljančič – JLA
Marjana Plešec
Matej Lampič
Bojan Perger
Ivan Smrekar
Friderik Bešter
Aleksandra Fabiani
Julijana Ločniškar – upokojitev
Evgen Ferfolja – upokojitev
Rahman Fejzulahu
Stanislava Vrhovšek – upokojitev
Ljubica Stamatovska – upokojitev
Tomaž Škulj
Marica Antolović
Rudolf Vrhovšek – upokojitev
Kristina Tehovnik – upokojitev
Bojan Mali – invalid. upokojitev
Edvard Perko – upokojitev
Vojko Duboković – upokojitev
Richard Pevec – upokojitev
Marko Pelko
Cilka Rizvanović
Vinko Rozman
Katja Pelc
Valentin Veber
Vinko Bukovec
Ivo Lukanović – upokojitev
Maja Potokar
Koviljka Mršič
Ludvik Kalan – upokojitev
Ibrahim Kadirić

Situacija še vedno ni roznata, vendar so pogoji v katerih dela razvoju, pa tudi del računovodstva tako nemogoči, da je z deli potrebno nadaljevati. V januarju smo obnovili pogodbe z izvajalci. Vsi izvajalci so cene iz novembra zadržali, zato zaradi zakasnitve pričetka ne bo nobenih podražitev del.

Predračunska vrednost za izvedbo (brez opreme) znaša 180 mio din, cene po enoti so fiksne. Predvideni rok dokončanja je april-maj 1988.

N. P.

Izvršljivi sklepi disciplinske komisije

TOMAŽ PORENTA, na delih in nalogah enostavna opravila v obratu in bil že v postopku, je odgovoren, da je dne 25. 11. 1987 v nočni izmeni med delom zaspal. Zaradi tega se je izlilo iz kontejnerja ca. 1.000 kg smole Colpoly 720 šarža 94. S tem je storil hujšo kršitev delovne obveznosti po 1. točki 42. člena pravilnika in mu je izrečen ukrep DENARNA KAZEN v višini 10 % OD za mesec november 1987.

STANE KOSEC, na delih in nalogah enostavna opravila v obratu, je odgovoren, da je v mesecu septembru in oktobru 1987 prišel večkrat z zamudo na delo in znaša zamudnina 509 minut, ter da v mesecu oktobru 4 x ni žigosal evidenčne kartice. S tem je storil hujšo kršitev delovne obveznosti po 23. in 30. točki 42. člena pravilnika in mu je izrečen ukrep JAVNI OPOMIN.

SLAVKO OVIJAČ, na delih in nalogah upravljanje ribalnega stroja, je odgovoren, da je dne 25. 8. 1987 odklonil dela in naloge, ter se ob 7.00 samovoljno odločil da odide domov. Njegovo delo so morali namesto njega, dokončati drugi delavci. S tem je storil hujšo kršitev delovne obveznosti po 3. in 24. točki 42. člena pravilnika in mu je izrečen ukrep PRENEHANJE DELOVNEGA RAZMERJA - pogojno za dobo 3 mesecev.

FRANC PLEŠEC, na delih in nalogah upravljanje ribalnega stroja in bil že v postopku, je odgovoren, da je 8. in 9. septembra 1987 neopravičeno izostal

z dela, da je bil dne 19. novembra pod vplivom alkohola tako močno, da ni bil sposoben opravljati dela in da se je odstraniti z delovnega mesta upr, ter da je 23., 24. in 25. novembra ponovno neopravičeno izostal z dela. S temi dejanji je storil hujše kršitve delovne obveznosti po 4. in 5. točki 42. člena pravilnika in mu je izrečen ukrep PRENEHANJE DELOVNEGA RAZMERJA pogojno za dobo 12 mesecev.

ZVONE SEDEJ in SLAVKO GUTIČ, oba na delih in nalogah izdelovanje smol, sta odgovorna, da sta dne 12. 11. 1987 brez dovolilnice zapustila delovno organizacijo ob 16.00 uri in se vrnila ob 17.10 uri. Zaradi njune odsotnosti so bili ostali delavci v obratu dodatno obremenjeni. S tem dejanjem sta storila hujšo kršitev delovne obveznosti po 24. točki 42. člena pravilnika in jima je izrečen ukrep JAVNI OPOMIN.

MARJAN KOVALJEV, na delih in nalogah izdelovanje zahtevnih smol in bil že večkrat v postopku, je odgovoren, da je dne 12. 11. 1987 brez dovolilnice zapustil organizacijo ob 16.25 uri in se vrnil ob 16.45 uri. Zaradi njegove odsotnosti so bili ostali delavci v obratu dodatno obremenjeni. S tem je storil hujšo kršitev po 24. točki 42. člena pravilnika in mu je izrečen ukrep JAVNI OPOMIN.

Enemu delavcu je bil izrečen najmilejši ukrep - OPOMIN, zoper osemnajst delavcev, pa je bil postopek ustavljen.

Planinski izleti 88

7. maj:	KURIRSKA POTA DOLOMITOV	- vodi Momo
28.-29. maj	UČKA	- vodi Zoran
16.-19. junij	SREDNJI VELEBIT	- vodi Zoran
25.-26. junij	ČRNA PRST-VOGEL-KOMNA	- vodi Dubček
15.-17. julij	KARNIJSKE ALPE	- vodi Jože
21.-22. julij	TAMAR-JALOVEC-VRŠIČ	- vodi Dubček
14.-18. sept.	BIOKOVO	- vodi Zoran
23.-25. sept.	BELE VODE-VIŠ	- vodi Jože

Poleg planinskih izletov ima smučarsko planinska sekcija v programu še:

- SMUČARSKI TEČAJ na Voglu od 27. 2.-5. 3.

- TURNE SMUKE marec KOMNA-ČELO

maj GEIGER

april KRN

14.-15. maj za CMIROM (v okviru ISKRE)

- DELOVNO AKCIJO na Voglu 7.-8. oktobra

Radi bi ponudili takšen program, da bi bil sprejemljiv za vsakogar, ki ve, da imamo nahrbtnik tudi za v hribe. Glede na to, da smo planinsko »pobrateni« z ISKRO, smatramo, da je umestno postaviti njihov program poleg našega. Posamezni planinci že nekaj let pridno kombiniramo te izlete.

Programi izletov bodo vso sezono na naši oglasni deski. Za naše izlete bodo še sproti plakati z vsemi podatki - kot običajno, za program ISKRA pa se vedno oglasite pri Anici (tel. 204).

Želimo Vam uspešno sezono in obilo dobre volje v hribih. Smo zmenjeni, da boste vsaj enkrat na teden pogledali na oglasno desko?

Zdravstveno varstvo delavcev po sprejetju novega samoupravnega sporazuma

1. januarja je stopil v veljavo nov SS o uresničevanju zdravstvenega varstva, ki je bil sprejet v okviru Zdravstvene skupnosti Slovenije kot enoten in usklajen dokument, ki ga bodo morali uporabljati v vseh zdravstvenih skupnostih.

S tem so želeli odpraviti neresnosti in tudi nekatere strokovno neutemeljene oz. nesmiselne razlike občanov v pravicah med posameznimi zdravstvenimi skupnostmi.

Kot prvo spremembo, ki jo prinaša SS v 5. členu so na novo opredeljeni občani, ki lahko pridobijo status družinskega člana; s tem pa tudi uporabnika v zdravstvenih skupnostih iz Slovenije. Status družinskega člana delavca oz. delovnega človeka imajo:

1. zakonec

2. otroci in posvojenci, če jih ta preživlja

Status si pridobijo ne glede na to, če živijo z njim v istem gospodinjstvu.

Status družinskega člana uveljavljajo te osebe, če nimajo pravice do zdravstvenega varstva po drugih predpisih (predpisi socialnega zavarovanja in varstva drugih držav kot tudi jugoslovanskih republik).

Največ novosti je SS prinesel na področju obračunavanja nadomestil OD v času začasne dela nezmožnosti zaradi bolezni, poškodbe in nege obolelega družinskega člana. Za ta nadomestila je bilo že dalj časa znano, da stara ureditev ne ustreza več, zlasti je bila neustrezna osnova za izračun nadomestila, saj jo je predstavljalo povprečje izplačanih OD delavca za preteklo leto. To pa je realno predstavljalo do 40 % nižjo vrednost kot OD, ki bi ga dobil delavec, če bi delal.

Po novem SS predstavlja osnova znesek, ki bi ga delavec dobil kot akontacijo OD delavca za živo delo za poln delovni čas ob upoštevanju enakega učinka, kot ga je dosegel v minulem koledarskem letu.

Za delavca, ki v preteklem letu ni delal v OZD, se upošteva povprečna stopnja učinka, ki ga je dosegel v tekočem letu predno je zbolel. V primeru, če še ni delal, pa ima pravico do nadomestila, predstavlja osnovo le akontacija osebnih dohodkov, ki bi jih dobil, če bi delal.

(Nadaljevanje na 9. strani)

(Nadaljevanje z 8. strani)

Novosti glede osnove nadomestila OD kot tudi ostala določila s tem v zvezi se za delavno organizacijo zelo pomembne. DD o delitvi dohodka ter razporejanju OD ter sredstev skupne porabe TOZD nas zavezuje, da se glede nadomestil OD v času začasne odsotnosti z dela zaradi bolezni ravnamo po določbah zdravstvene skupnosti. To pa pomeni, da nadomestilo OD (bolniška) znaša:

75 % osnove za prve 3 delovne dneve odsotnosti z dela in za ves čas odsotnosti zaradi nege obolelega ožjega družinskega člana

80 % od osnove od 4-30 delovnega dneva odsotnosti

90 % osnove za primere odsotnosti, ki trajajo več kot 30 delovnih dni

100 % osnove za vojaške invalide in druge odlikovance, kot tudi delavce, ki so se poškodovali na delu, ali zboleli za eno izmed poklicnih bolezni

pri čemer je višina osnove za izračun nadomestila 100 % akontacije OD.

Nadomestilo (bolniška) ne sme biti nižje kot znaša zajamčeni OD in ne višje kot OD delavca, če bi delal in ne višje od najvišjega OD v organizacijski enoti.

S sprejetjem novega sporazuma so se spremenile tudi pravice do odsotnosti z dela zaradi nege obolelega družinskega člana. Ta pravica je časovno podaljšana na največ 30 dni, vendar so pogoji za uveljavitev te pravice močno zaostreni.

Daljša odsotnost z dela zaradi nege ožjega družinskega člana (zakonec, otroci) je po sporazumu možna le, če to nego ne more zagotoviti drugi nezaposleni zakonec ali drugi družinski član, zdravstveni delavci v okviru dejavnosti zdravljenja in nege na domu, ali če s tem prepreči hospitalizacijo.

Plačevanje participacije ostane in se bo sprotno valoriziralo 3 x letno skladno z rastjo OD v združenem delu v Sloveniji.

Janja Kuralt

Namesto opeke – kovina, elegantno in pomembno – novi dimnik na stari lokaciji ...

Akcija – akcija

Ob pogledu na tole razstavljeno tekoče bogastvo bi se marsikomu pocedile sline. Da ne bo pomote, res gre za kačjo slino do nedavnega v lasti glavnega dobavitelja za potrebe obrata I in IV. Zaradi uspešne akcije je bilo nekaj stalnih »konzumentov« tokrat bolj ob svojem.

SILVESTROVANJE NA VIŠINI

Po leta neuspešnem trudapolnem prizadevanju iniciatorjev se je (tudi zaradi neslavnega nedelavnega zaključka leta) Razvoj le odločil in se za skupno slovo od starega leta potrudil na Šmarno goro. Prijazno gostišče, ki mu dajeta svoj pečat Joži in Miha, nam je nudil zavetje na zadnjo sredo v preteklem letu. Vzpon tudi za tiste z manj kot nič kondicije ni bil naporen, saj je

vsak korak kvišku odpiral nove poglede na zasnežene hribe in morje megle po dolinah. Po obveznem privezovanju duše na 1-2 x 0,5 2 x žganega smo si ogledali znamenito baročno cerkev s freskami Matevža Langusa. Do vrnitve, ki se je za nekatere dogajala že v trdi temi, je čas izpolnila pesem, pa tudi pete smo si dobro obrusili.

Nevarne snovi

Po podatkih zdravstvenih organizacij število rakastih obolenj narašča, saj zbolijo za to boleznijo že vsak osmi človek. Zlasti narašča število obolelih za pljučnim rakom. Tako je na primer svetovna zdravstvena organizacija zabeležila porast pljučnega raka pri ženskah v industrijsko razvitih državah, kot so ZDA, Danska, Kanada, za 300 odstotkov, v Avstraliji, Irski, Novi Zelandiji, Veliki Britaniji pa za 200 odstotkov. Poleg kajenja, ki ga navaja kot vzrok svetovna zdravstvena organizacija, gotovo prispeva k številu obolelih tudi večja zaposlenost žensk v industriji in s tem njihova večja izpostavljenost kontaminiranemu okolju oziroma nevarnim snovem.

V Zvezni republiki Nemčiji so v letu 1986 izpopolnili listo karcinogenih snovi in prerazporedili nekatere snovi iz ene skupine v drugo. Po predpisih o maksimalno dopustni koncentraciji na delovnem mestu in biološki toleranci materialov so namreč karcinogene snovi razdeljene v tri skupine: A₁, A₂ in B. V skupino A s podskupinama A₁ in A₂ sodijo snovi, ki nedvomno povzročajo raka.

V podskupino A₁ sodijo snovi, ki po sedanjih podatkih z gotovostjo povzročajo raka pri ljudeh in s katerimi delavci nikakor ne smejo priti v stik;

V podskupino A₂ sodijo snovi za katere se utemeljeno domneva karcinogenost.

V skupino B pa sodijo snovi, za katere se utemeljeno domneva karcinogenost.

Za določeno število snovi, ki pa jih je v tehničnem merilu treba uporabljati in se tako njihovo škodljivo delovanje – riziko za nastanek raka – ne more popolnoma izključiti, so v Zvezni republiki Nemčiji dane za prehodni čas tehnične smernice za koncentracije (tehnično dosegljive koncentracije), ki naj bi zmanjšale število obolenj na minimum.

Snovi prve skupine (A₁) so:

- 4-aminodifenil
- arzenov trioksid in arzenov pentoksid, arzenova (III) kislina in arzenova (V) kislina in njune soli
- azbest¹ (krozolit, krokidolit, amozit, antofilit, aktinolit, termolit) kot fin prah in fin prah, ki vsebuje azbest
- benzen
- benzidin in njegove soli
- cinkov kromat
- diklorodimetileter²
- katran rjavega premoga
- katran črnega premoga, katransko olje in smola s karcinogenim učinkom kot tudi zmesi z njimi³ in produkti pirolize organskih materialov (npr.

saje, katran, hlapi katrana, izpušni plini, dim kadilcev itd.)

- monoklorodimetileter⁴
- 2-naftilamin
- nikelj (kot prah, ki lahko pride v dihala, nikljev sulfid in sulfidne rude, nikljev oksid in nikljev karbonat, ki se lahko pojavljajo pri proizvodnji niklja in njegovi nadaljnji predelavi
- prah bukovega lesa
- prah hrastovega lesa
- vinilklorid

Snovi druge skupine (A₂) so:

- akrilamid
- akrilonitril
- o-aminoazotuluen
- antimonov trioksid
- auramin, teh.
- berilij in njegove spojine
- 1,3-butadien
- 1,4 in 2,4-butansulton
- 2,4-diaminoanizol
- diazometan
- 1,2-dibromoetan
- 1,2-dibromo-3-kloropropan
- dietilsulfat
- dikloracetilen
- 3,3'-diklorodibenzidin
- 1,4-dikloro-2-buten
- 1,3-dikloropropen (-cis in-trans)
- 3,3'-dimetil-4,4'-diaminodifenilmetan)
- 1,1-dimetilhidrazin
- 1,2-dimetilhidrazin
- dimetil-karbamoilklorid
- N,N-dimetilnitrozamin
- dimetilsulfamoilklorid
- dimetilsulfat
- 3,3'-dimetoksibenzidin (0-dianisidin)
- 3,3'-metilbenzidin (0-tolidin)
- dinitrotoluen, teh. (mešanica izomer)
- epiklorohidrin⁵ (1-kloro-2,3-epoksipropan)
- 1,2-epoksipropan
- etilenimin
- etilenoksid
- etilkarbamit
- heksametil-fosforilov triamid
- hidrazin
- kadmijev klorid (kot prah, ki lahko pride v dihala)
- kalcijev kromat
- N-kloroformil-morfolin
- 4-kloro-0- toluidin
- kobalt (kot prah, ki lahko pride v dihala bodisi kovinski kobalt ali lahko topne kobaltove soli)
- krom-III-kromat
- krisen
- 4,4'-metilen-bis-(2-kloroanilin)
- metiljodid (jodometan)
- nikljev tetrakarbonil
- 5-nitroacenaften
- 4-nitrobifenil

- 2-nitronaftalin
- 2-nitropropan
- N-nitrozodietanolamin
- N-nitrozodietilamin
- N-nitrozodi-i-propilamin
- N-nitrozodi-n-propilamin
- N-nitrozoetilfenilamin
- N-nitrozometilfenilamin
- N-nitrozometilfenilamin
- N-nitrozomorfolin
- N-nitrozopiperidin
- N-nitrozopirrolidin
- 1,3-propansulton
- policiklični aromatski ogljikovodiki
- propiolakton
- propilenimin
- stroncijev kromat
- 2-, 3-, 7-, 8-tetraklorodibenzo-p-dioksin
- 2,4-toluilendiamin
- o-toluidin
- 2-, 3-, 4-trikloro-1-buten

Snovi tretje skupine (B) so:

- acetaldehid
- acetamid
- alkalijski kromati
- 3-amino-9-etilkarbazol
- 4-amino-2-nitrofenol
- anilin
- azo barvila iz dvojno diazotirane-ga benzidina, 3,4'-dimetilbenzidin, 3,3'-dimetoksibenzidin in 3,3'-diklorobenzidin
- bitumen
- bromometan
- 2-butenal
- 4,4'-diaminodifenilmetan
- dietil-karbamoilklorid
- 1,1-difluoroeten
- diglicidileter
- 1,2-dikloroetan
- 1,1-dikloroeten (vinilidenklorid)
- diklorometan
- dinitronaftalen (2,6; 1,5)
- 1,4-dioksan
- fenilglicidileter
- fenilhidrazin
- N-fenil-2-naftilamin
- formaldehid
- 1,1,2,3,4,4-heksakloro-1,3-butadien
- heptaklor
- hladilno mazalna sredstva, ki vsebujejo nitrit ali nitrit oddajajoče spojine in reaktanti za tvorbo nitrozaminov
- izopropilol (ostanek pri proizvodnji izo-propilalkohola)
- lesni prah
- kadmij in njegove spojine (kadmijev oksid, kadmijev sulfat, kadmijev sulfid kot izhodna snov pri tehničnih procesih)
- klorodan
- klorodekon (kepon)
- klorirani bifenili (tehnični produkti)
- klorometan

- 3-kloropropen (alilklorid)
- 5-kloro-o-toluidin
- °C-klorotoluen (benzilklorid)
- kromov karbonil
- kromov oksid-klorid
- kromov trioksid
- 2,4-ksilidin
- 4,4'-metilen-bis (N,N'-dimetilani-
lin)
- 2-nitro-p-fenilendiamin
- 1-nitronaftalin
- nitropiren (mono-, di- tetra-) (i-
zomere)
- 4,4'-oksidianilin
- Michlerjev keton
- produkti pirolize iz organskih
snovi
- 1,2,2,2-tetrakloroetan
- tetraklorometan
- + 4,4'-tiodianilin
- 1,1,2-trikloroetan
- trikloroetan (trikloroetilen)
- triklorometan (kloroform)
- a, a, a-triklorotoluen (benzotri-
klorid)
- 2,4, 5-trimetilanilin
- trimetilfosfat
- 2,4 7-trinitrofluoroenon
- umetna mineralna vlakna

Prvič, je bil v letu 1985 v ZRN po-
dan tudi seznam snovi, ki povzročajo
poškodbe plodu in katerim nosečnice
ne smejo biti izpostavljene. Snovi so
razvrščene v tri skupine A, B in C.

V skupino A sodijo snovi, za katere
je možnost za poškodbo plodu doka-
zana. Poškodbe plodu nastanejo tudi,
če so nosečnice izpostavljene kon-
centracijam snovi, ki ne presegajo
vrednosti maksimalno dopustnih
koncentracij in BAT-vrednosti (Biolo-
gische Arbeits stofftoleranzwerte).

V skupino B sodijo snovi, za katere
je po predloženih podatkih možnost
za poškodbo plodu verjetna. Poškod-
be plodu nastopijo tudi, če so nosečni-
ce izpostavljene koncentracijam snovi,
ki ne presegajo vrednosti maksi-
malno dopustnih koncentracij in
BAT-vrednosti.

V skupino C pa sodijo snovi, pri ka-
terih ni tveganja za poškodbo plodu,
če koncentracije snovi ne presegajo
vrednosti maksimalno dopustnih
koncentracij in BAT-vrednosti.

Snov	Grupa
Svinec	B
2-Butoksietanol	C
Klorobenzen	C
Klorirani bifeniili	
(vsebnost klora 42 %)	B
Klorirani bifeniili	
(vsebnost klora 54 %)	B
Klorovodik	C
Diazinon	C
1,2-diklorobenzen	C
1,4-diklorobenzen	C
Diklorodifluorometan (R-12)	C
1,2-dikloroetan	C
1,1-dikloroetan	C

Dichlrvos	C
Dimetilformamid	C
2-etoksietanol	B
2-etoksietilacetat	B
Ogljikov sulfid	B
Ogljikov monoksid	B
Malathion	C
2-metoksietanol	B
2-metoksietilacetat	B
Metilmetakrilat	C
Michlerjev keton	A
Parathion	C
Stiren	C
Tetrakloroeten	C
1,1, 1-trikloroetan	C
Trikloroeten	C

Predpisi o maksimalno dopustni
koncentraciji na delovnem mestu in
biološki toleranci materialov iz oktob-
ra leta 1986 pa podajajo še pregled
snovi, ki verjetno povzročajo poškod-
be plodu in še niso razporejene v po-
samezne skupine A, B in C. Ugotovit-
ve škodljivosti za poškodbe plodu, ki
jih povzročajo te snovi, je potrebno
namreč še preveriti.

Te snovi so:

- N-butilakrilat
- karbaril
- kloroform
- N,N-dimetilacetamid
- di-sek-oktilftalat
- dipropilenglikolmonometileter
- dušikov oksid
- halotan
- metoksiklor
- metilamin
- molibdenove spojine
- ozon
- selenove spojine
- telurjeve spojine
- thiram
- toluen
- ksilen

Vse navedene snovi lahko povzro-
čijo poškodbe plodu. Varnostni ukre-
pi na delovnih mestih so zato zelo po-
membni. Ker je najboljše fazna
za poškodbo plodu na začetku noseč-
nosti, je potrebno zelo skrbno izvajati
varnostne ukrepe in nadzorovati hi-
gienski režim pri vseh ženskah v letih,
ko lahko rodijo.

Čim mlajši in čim bolj nezrel je za-
rodek, tem občutljivejši je na škodljive
snovi. Če snov, ki povzroča poš-
kodbe plodu, učinkuje v prvem me-
secu nosečnosti, lahko pride do od-
mrtja zarodka, medtem ko v drugem
in še tudi v tretjem mesecu lahko pri-
de do nastanka spačkov. Zato je po-
trebno že v zgodnjem času nosečnosti,
takoj po zanositvi, popolnoma izklju-
čiti škodljive vplive. Seveda je zato
nujno takoj ugotoviti začetek noseč-
nosti pri ženski, kar je s testom urina
možno že 14 dni po izostanku men-
struacije.

Pomembno je, da so osebe, ki so od-
govorne za zagotavljanje varnostnih
ukrepov, takoj seznanjene z možnost-
jo oziroma začetkom nosečnosti. Če
test urina pokaže pozitiven rezultat, je
potrebno nosečnico odstraniti z dote-
danjega delovnega mesta oziroma ji
onemogočiti stik z določenimi škodljivi-
nimi snovmi ali zagotoviti dodatne
varnostne ukrepe. Čimprej in čim na-
tančneje bodo izvedeni varnostni uk-
repi, tem manjša bo nevarnost za po-
škodbo plodu. Sodelovanje med de-
lavkami, odgovornimi vodstvenimi in
vodilnimi delavci, zdravnikom medi-
cine dela in službo varstva pri delu
pripomore k pravilni odločitvi.

Delavke morajo biti vsekakor sez-
nanjene z nevarnostjo, ki jo njihovo
delovno mesto predstavlja v primeru
nosečnosti. Poleg tega morajo biti raz-
mere na delovnih mestih čim bolj var-
ne. Zelo si je treba prizadevati za na-
domeščanje karcinogenih, mutagenih
in teratogenih snovi z manj škodljivi-
mi snovmi, za izboljšanje tehnologije,
za opuščanje nekaterih procesov, za
učinkovitejši ventilacijski sistem, in
za uporabo ustreznih osebnih varo-
valnih sredstev (varovanje za dihalne
organe, varovalne rokavice, očala, ob-
leke itd.). Skrbeti je treba za red in čis-
točo na delovnih mestih in za ustrezni
higienski režim delavcev.

Pri preprečevanju poklicnih rakas-
tih obolenj in rojevanju spačkov mo-
rajo sodelovati razvijalci, tehnologi,
projektanti, varnostni inženirji,
zdravniki in seveda vodilni delavci v
organizacijah združenega dela. Med
njihove dolžnosti sodi tudi, da temelji-
to poučijo delavce o pravilnem načinu
dela s karcinogenimi, mutagenimi in
teratogenimi snovmi, o nevarnostih,
ki so jim izpostavljeni, o načinu varo-
vanja pred njimi in o nujni zaščiti no-
sečih delavk pred vplivi snovi, ki po-
vzročajo poškodbe plodu.

Ker vemo, da industrija tudi v pri-
hodnje ne bo mogla shajati brez snovi,
ki povzročajo raka in rojevanje spač-
kov, moramo pri proizvodnji in upora-
bi takih snovi zagotoviti posebne var-
nostne ukrepe, jih vedno znova preiz-
kušati in prilagajati tehničnemu raz-
voju tehnoloških procesov.

Legenda:

¹ Pri kadilcih je večja verjetnost
pljučnega raka.

² Ne zamenjati z asimetričnim dik-
lorodimetiletom.

³ Na primer pri proizvodnji cestnih
oblog.

⁴ Za tehnični monoklorodimetile-
ter, ki vsebuje 7 % diklorodimetiletra.

⁵ Močan sum za nastanek raka tudi
pri ljudeh.

ŠJ

Kratke novice

PROIZVODNJA V JANUARJU

Kljub težavam, ki nas še vedno spremljajo je bila proizvodnja v mesecu januarju kar spodbudna. Proizvedli smo sicer ca. 300 ton manj kot lani v istem mesecu, je pa zato realizacija precej boljša, saj znaša 5,7 milijarde.

Še vedno so problematične cene, plačilni pogoji, pomanjkanje deviz, vedno bolj pa tudi desortiranost surovin in embalaže, ker tudi drugi ne izdelujejo več vseh materialov.

TELEFONIJA

Zaradi preobremenjenosti naše telefonske centrale smo se odločili za zmanjšanje direktnih zunanjih telefonskih linij v tovarni.

Delavci investicijsko vzdrževalnega sektorja so ali bodo v tem mesecu na novo prevezali telefonske priključke. Odvzetih je bilo 22 zunanjih linij. Upamo, da bodo prizadeti z razumevanjem sprejeli ta ukrep, saj naj bi se na ta način vsaj nekoliko izboljšala telefonska povezava z zunanjim svetom. K temu naj bi pripomoglo tudi 14 novih linij, ki jih pridobimo predvidoma v marcu mesecu.

PRODAJA STANOVANJ

V zadnjem času je precej zanimanja za odkup Colorjevih stanovanj, ki jih imajo naši delavci ali upokojnenci. Zanimanje smo realizirali sicer šele eno odprodajo, vendar pa bi želeli obvestiti vse tiste, ki so še zainteresirani za odkup, da so pogoji naslednji:

- da je od pridobitve uporabnega dovoljenja preteklo vsaj 10 let,
- stanovanje se lahko proda samo imetniku stanovanjske pravice.
- da se kupnina plača v 30 dneh po potrditvi pogodbe.

IZVOZ V ZSSR

Letos bomo za Sovjetsko zvezo izdelali 900 ton avtoreparatur in avtolakov, 305 ton barve za izpušne cevi ter 200 ton avto reparaturnih emajlov. Vse pogodbe za te količine so že podpisane.

Pogovarjamo se še za dobavo ladijskih barv, Rusi pa se zelo zanimajo za poliestrski kit, ki pa je cenovno vprašljivo, antifauling, vinkorol, itd.

Sovjetska zveza nam bo dobavila precej surovin, predlagali pa so tudi predstavitev našega proizvodnega programa v Odesi.

IMENOVANJE POMOČNIKA DIREKTORJA

DS DO Color je na seji dne 29. 1. 1988 na predlog razpisne komisije imenoval tovariša Hafner Matjaža, dipl. ing. za pomočnika direktorja za tehnično področje za dobo štirih let.

PRISILNI DOPUST

Ukrepi, ki smo jih vpeljali v decembru zaradi znanih dejstev ob sprejetju protinflacijskega programa so v veljavi še naprej. Tako je bilo v januarju 24 delavcev skupno 98 dni na prisilnem 80 % plačanem dopustu.

ODPRODAJA ODPADNEGA MATERIALA

Kot je bilo že objavljeno, bomo v prihodnje manjvredni in odpadni material lahko kupili delavci Colorja pri komisiji, ki jo vodi Vrtnik Ivan. Kdaj in kje bo ta prodaja boste obveščeni na oglasnih deskah. V tej zvezi je gospodarski odbor sprejel naslednje sklepe:

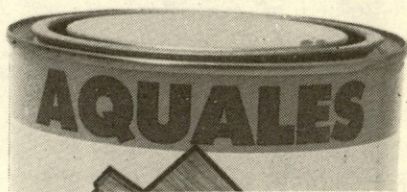
- ves material, ki se prodaja, mora biti predhodno odpisan,
- seznam materiala za odprodajo se objavi na oglasnih deskah,
- ceno odpadnega materiala določi komisija in je dokončna,
- komisija izda kupcu potrdilo o vplačilu (blagajniški prejemek), ki je tudi dokument, s katerim je mogoče blago odnesti iz tovarne,
- pod pojmom »material« se lahko prodajajo tudi uničena ali močno poškodovana, dotrajana osnovna sredstva, katerih ocenjena vrednost ni višja od 15.000 din (znesek se določi polletno),
- material se prodaja enkrat tedensko, oziroma po potrebi,
- cenik za izposojanje orodja in strojev pripravi vodja vzdrževanja glede na vrednost orodja ali stroja in glede na dolžino izposoje. Poskrbi tudi za sprotno prilaganje cen glede na inflacijo. Kupcu izstavi račun, ki ga le ta plača v blagajni. Cenik potrdi gospodarski odbor,
- Cenik transporta pripravi vodja transporta. Poskrbi tudi za sprotno prilaganje cen. Za prevoze izstavi račun, ki ga mora koristnik usluge plačati v blagajni. Cenik bo usklajevan polletno, potrdi ga GO.

PARKIRNI PROSTORI

Že dalj časa je »rak-rana« Colorja tudi pomanjkanje parkirnih prostorov za osebna vozila zaposlenih. Ko so se v zadnjem času začeli »ograjevati« še železničarji je problem postal še akutnejši.

Prav zaradi tega smo v sodelovanju z Krajevno skupnostjo in drugimi delovnimi organizacijami sprožili pobudo za ureditev tega vprašanja. Dogovorjeno je, da bo Krajevna skupnost priskrbela projekt ureditve parkirišč ob tem, da je že zdaj jasno, da s tem veliko parkirnih prostorov ne bomo pridobili. Bo pa večji red, za kar bo skrbel tudi milica.

Za potrebe Colorjevih delavcev, predvsem tistih, ki prihajajo iz smeri Ljubljana bomo že v kratkem nudili **parkirišče pred maloprodajno trgovino**. Bo sicer kakšen korak daljše vendar vsaj urejeno.

Obvestilo

Zaradi povečanega obsega prodaje na potrošniški kredit se je močno povečalo število delavcev, ki se dnevno zglasijo v oddelku za obračun OD, kar že resno moti redno delo knjigovodji OD in ostalih delavk v istem prostoru.

Zato bo od 20. februarja 1988 dalje potekalo izpolnjevanje kreditnih pol, raznih izjav in potrdil na naslednji način:

1. Kreditne pole, razne izjave in potrdila v zvezi z OD naj delavci oddajo skupaj s podatki, ki so potrebni za izpolnitev določenih dokumentov (podatki iz osebne izkaznice, čas služenja vojaškega roka, od kdaj je delavec zaposlen v Colorju) svojim tajnicam, oziroma evidencičarkam, ki naj jih dnevno dostavljajo ali pošiljajo na obračun OD. Dokumenti, ki bodo dostavljeni do 10 ure, bodo še isti dan izpolnjeni in poslani nazaj. Osebno dostavljanje kreditnih dokumentov in sprotno izpolnjevanje naj bi bilo zgolj izjema (bolniška, dopust).

2. V zadnjih treh dnevih pred izplačilom in na sam dan izplačila OD se te vrste dokumenti ne bodo izpolnjevali, ker so v teh dneh knjigovodje OD polno zaposleni izključno s samim obračunom OD.

P. H.